

Oslo kommune
Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Dato: 15.12.2016

Deres ref:
16/6809

Vår ref (saksnr):
201604643-6

Saksbeh:
Jan Christian Marthinsen, 23 46 11 20

Arkivkode:
400

HØRING NOU 2016: 14 MER Å HENTE. BEDRE LÆRING FOR ELEVER MED STORT LÆRINGSPOTENSIAL

Det vises til høringsbrev fra Kunnskapsdepartementet, datert 15.09.2016, vedrørende ovennevnte.

Oslo kommune avgir følgende høringsuttalelse til NOU 2016: 14 *Mer å hente. Bedre læring for elever med stort læringspotensial*:

Utredningen dokumenterer på en god måte at norsk skole ikke i tilstrekkelig grad imøtekommer behovene og forutsetningene for elever med stort læringspotensial. TIMSS Advanced 2015 viser dessuten at andelen elever på avansert nivå i matematikk på ungdomstrinnet er relativt lav, og at få elever velger fordypning i realfag i videregående skole.

Oslo kommune mener at dagens lovverk gir flere muligheter for å legge til rette for elever med stort læringspotensial, f.eks. gjennom mulighet for omdisponering av timer, forsering og differensiering av opplæringen. Som det vises til i utredningen, har Oslo kommune forsøkt å utnytte dette handlingsrommet i Osloskolen. Det er likevel en utfordring at kommunene ikke i tilstrekkelig grad klarer å utnytte handlingsrommet i regelverket, spesielt innenfor rammen av ordinær opplæring.

Et sentralt utdanningspolitisk mål for byrådet i Oslo er å utvikle elevenes dybdekompetanse, evne til kritisk tenkning og sikre en dypere forståelse av det de lærer innenfor fag og på tvers av fag. Oslo kommune mener at tilpasset opplæring for elever med stort læringspotensial må gjøres med allmennpedagogiske grep, gjennom å tilrettelegge for økt dybdelæring og ved å øke kompetansen og bevisstheten rundt denne elevgruppen på alle nivåer i skolen.

Utvalget foreslår flere tiltak som kan bidra til å gi elever med stort læringspotensial et bedre tilpasset opplæringstilbud. Tiltakene knytter seg i hovedsak til å tydeliggjøre elevgruppens rettigheter og behov i lovverk og sentrale dokumenter og på den måten bidra til økt kunnskap, bevissthet og kompetanse om elevgruppen i skolen. Oslo kommune støtter de foreslåtte tiltakene, men er usikker på om tiltakene samlet seg gir et godt nok svar på utfordringene som utvalget presenterer i sitt kunnskapsgrunnlag.

Nedenfor følger våre kommentarer til de enkelte av utvalgets anbefalinger.

Kommentarer til utvalgets anbefalinger

1. Rammebetingelser

a. Utvalget anbefaler at nasjonale myndigheter:

- *Justerer opplæringslovens § 1-3 for å tydeliggjøre at lovbestemmelsen også inkluderer elever med stort læringspotensial.*

Oslo kommune støtter forslaget. Skoleeier har plikt til å gi tilpasset opplæring også til elever med stort læringspotensial har, og dette bør tydeliggjøres i loven. Ved justering av § 1-3 anbefaler Oslo kommune at plikten til tidlig innsats også tydeliggjøres.

- *Tydeliggjør handlingsrommet i dagens regelverk for skoleleder, skoleeier og fylkesmannen, for eksempel gjennom nasjonale kompetanseutviklingstiltak som Regelverk i praksis og RefLex (se kapittel 6.2)*

Oslo kommune støtter forslaget. Handlingsrommet bør tydeliggjøres der dette er naturlig. I nasjonale kompetanseutviklingstiltak bør det synliggjøres hvilke muligheter det er for både organisatorisk og faglig differensiering.

- *Sørger for at progresjonsbeskrivelsene i veiledningene til læreplaner for fag skal vise eksempler på kompetanse på et høyt og avansert nivå og gi støtte til lærerens arbeid med å tilpasse undervisningen til elever med stort læringspotensial. Utviklingen av beskrivelsene må skje parallelt med fagfornyelse i Kunnskapsløftet.*

Veiledningene må inneholde eksempler på pedagogiske og didaktiske grep som sikrer tilpasset opplæring for alle elever, også for elever med stort læringspotensial. Oslo kommune mener at kvalitetsbeskrivelser på et avansert nivå vil kunne være nyttig for å identifisere og tilrettelegge for elever med stort læringspotensial. Veiledninger med progresjonsbeskrivelser vil også bidra til økt forståelse og kompetanse hos læreren.

2. Kunnskap, forskning og erfaring

a. Utvalget anbefaler at forskingsmiljøer:

- *Utfører forskning av høy kvalitet om elever med stort læringspotensial i tett kobling og samarbeid med lærerutdanning og skoler*

Oslo kommune støtter forslaget. For at forskningen skal ha reell nytteverdi bør forskningsmiljøene invitere skoleledere og lærere til dialog, slik at forskningen kan bidra til bedre forståelse og økt kompetanse.

b. Utvalget anbefaler at nasjonale myndigheter:

- *Konsentrerer ressurser til forskning dedikert til elevgruppen. Kritiske suksessfaktorer er sterke forskingsmiljøer, og at forbindelser mellom forskning, lærerutdanning og skole styrkes for å påvirke praksis i klasserommet.*

Oslo kommune støtter forslaget, men ønsker å understreke at en konsentrering av ressurser ikke må gå på bekostning av forskning på andre elevgrupper.

- *Sikrer at forskning koordineres og formidles til sektoren.*

Oslo kommune støtter forslaget. En avgjørende suksessfaktor for økt forskning på elevgruppen er at forskningen bidrar til økt kompetanse i skolen.

- *Sørger for at tilpasset opplæring for elever med stort læringspotensial inkluderes som tema i:*
 - *Skolelederutdanning*
 - *Lærerutdanning*
 - *Utdanning i spesialpedagogikk*
 - *Utdanning til PPT*
 - *Videreutdanning*

Oslo kommune støtter forslaget. Skolelederutdanning er etter Oslo kommunes vurdering mindre relevant, da skolelederutdanninger skal ha oppmerksomhet på et overordnet nivå og ikke omhandle enkelte elevgrupper.

- *Hvert fjerde år systematisk kartlegger og evaluerer effekter av tiltak for elever med stort læringspotensial.*

Oslo kommune støtter at nasjonale myndigheter holder et skarpt blikk på om ønskede tiltak gir effekt. Det bør sikres at alle involverte parter deltar i evalueringen, henholdsvis skoleeier, skoleledere, lærere, foresatte og elever. Det er imidlertid viktig å være klar over at innføring av et slikt system kan reise spørsmål om tilsvarende systemer også bør etableres for andre elevgrupper.

- *Sørger for at det utvikles kompetanseprogram for PPT og spesialpedagogiske institusjoner om lærevansker hos barn og unge med stort læringspotensial.*

Oslo kommune mener det kan være et behov for økt kompetanse om elevgruppen, men mener det må spesifiseres hva som ligger i definisjonen av kompetanseprogram. Kunnskap om lærevansker hos alle typer barn skal inngå i alle pedagogiske utdanninger, både innen allmennpedagogikk og spesialpedagogikk.

3. Kompetanse og undervisningspraksis

a. Utvalget anbefaler at skoleeier:

- *Bygger kapasitet på den enkelte skole og mellom skoler slik at det arbeides systematisk med oppfølging av elevens læring.*

Oslo kommune støtter anbefalingen om at skoleeier må bidra til at skolene utvikler kunnskap og kompetanse knyttet denne elevgruppen.

- *Tar ansvar for at skole og PPT har kompetanse i, og ressurser til å identifisere elever med stort læringspotensial og tilpasse opplæring for dem.*

Oslo kommune mener at skolen skal ha primærkompetanse til å identifisere elever som ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, og søke bistand fra PPT.

b. Utvalget anbefaler at skoleleder:

- *Tar i bruk eksisterende forskning og tilrettelegger for fleksibel organisering for elever med stort læringspotensial.*

Skoleledere har et overordnet ansvar for å sikre at all undervisning er kunnskapsbasert og for å sikre fleksibel organisering for alle elever i tråd med opplæringsloven § 1-3.

c. Utvalget anbefaler at lærere:

- *Tar i bruk eksisterende forskning og tilrettelegger for fleksibel organisering for elever med stort læringspotensial.*

Lærere skal tilrettelegge for tilpasset opplæring for alle elever. Det er en avgjørende suksessfaktor at forskning på elevgruppen formidles til skolen og lærere.

d. Utvalget anbefaler at nasjonale myndigheter:

- *Vurderer tiltak for å sikre at skoleeier samarbeider og tar ansvar for tilbud om forsering til aktuelle elever.*

Oslo kommune støtter anbefalingen. Elever i alle kommuner bør få tilbud om faglig forsering slik forskrift til opplæringsloven åpner opp for.

- *Sørger for at det utvikles digitale læringsressurser for elever som blant annet ivaretar dybdelæring i alle fag.*

Oslo kommune støtter forslaget. For å sikre at alle skoler får tilgang til ressursene uavhengig av kommunens og den enkelte skoles økonomi til å kjøpe læremidler, bør man vurdere å gi de nasjonale sentrene i oppdrag å utvikle slike fagressurser. Det bør settes krav til at de digitale læringsressursene har metadata som beskriver hvilke kompetansemål ressursen dekker. Dette vil gjøre det enklere for læreren å finne frem til riktige ressurser for elevene med tanke på tema og vanskelighetsgrad. Norsk standard for metadata for læringsressurser er viktig i denne sammenhengen.

- *Sørger for utvikling og bruk av e-læringsmodul for skole og PPT og for å øke kompetansen om elever med stort læringspotensial.*

Oslo kommune støtter at det utvikles kompetanseutviklingstiltak for å øke kunnskapen i både skole og PPT om elever med stort læringspotensial.

Vurderer utvidelse av lærerspesialistordningen til å inkludere kunnskap om elever med stort læringspotensial.

Lærerspesialister må ha kunnskap om tilpasset opplæring for alle elevgrupper.

- *Utvikler kunnskapsbasert kartleggings- og veiledningsmateriell for identifisering og didaktiske råd i fag for skoler, kommuner og PPT.*

Oslo kommune støtter forslaget. Veiledningsmateriellet må være lett tilgjengelig og godt kjent for alle aktører. Oslo kommune ser det som hensiktsmessig at for eksempel Utdanningsdirektoratets sider om tilpasset opplæring videreutvikles i denne sammenheng.

- *Sørger for at tilpasset opplæring for elever med stort læringspotensial inkluderes som tema i nasjonal satsinger og veiledningsmaterieell.*

Oslo kommune støtter forslaget og viser til punktet ovenfor.

Med hilsen

Tone Tellevik Dahl
byråd for oppvekst og kunnskap

Godkjent og ekspedert elektronisk